

Viac vzdelania a viac peňazí

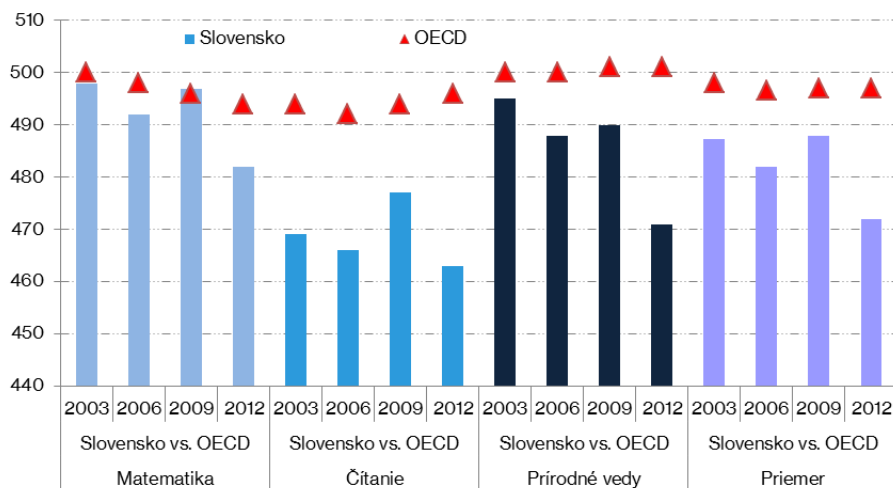
Štefan Kišš
Martin Haluš
Martina Hojčková

Štruktúra prezentácie

- 1) Ako sme na tom ? (vstupy, výstupy, výsledky...)
- 2) Aké sú hlavné príčiny problémov?
- 3) Čo sa s tým dá robiť?

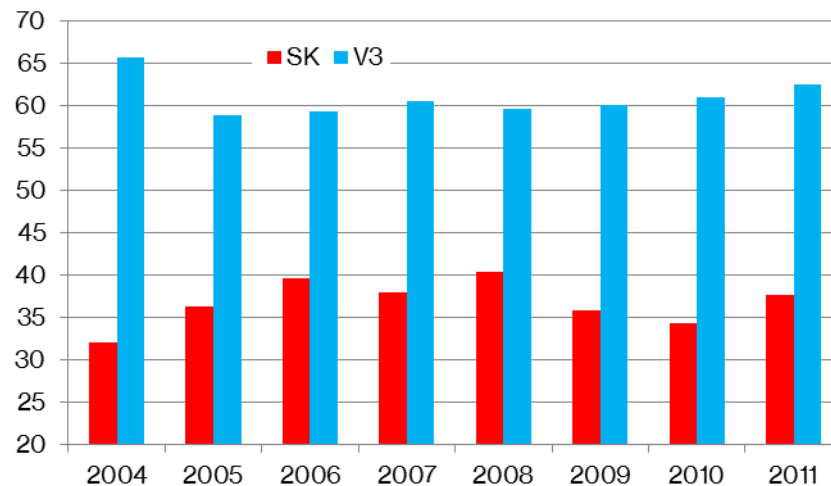
1) Výsledky škôl sú slabé

PISA

Zdroj: OECD

Citácie na výskumníka (priemer EÚ 28 = 100)

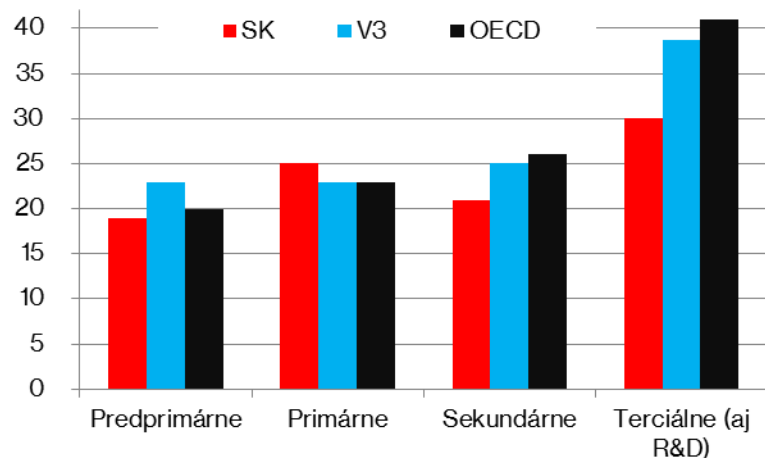

Zdroj: Eurostat, SCImago

- po PISA 2009 sme si mysleli, že sa zlepšujeme, potom prišla PISA 2012
- citácií je málo, slovenské univerzity sa neumiestňujú v rebríčkoch 500. najlepších škôl

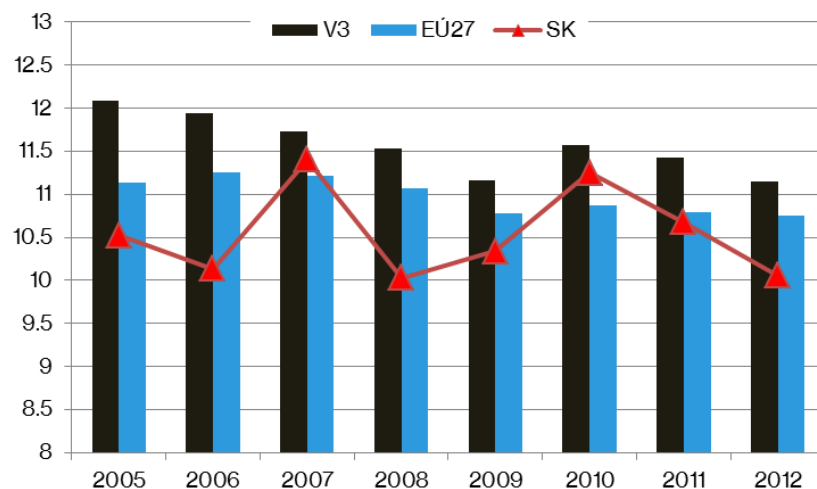
1) a výdavky tiež menšie ako v iných krajinách

Výdavky na žiaka podľa stupňa vzdelávania (v % HDP na obyvateľa, 2010)

Zdroj: OECD

Výdavky na školstvo (v % z celkových verejných výdavkov)

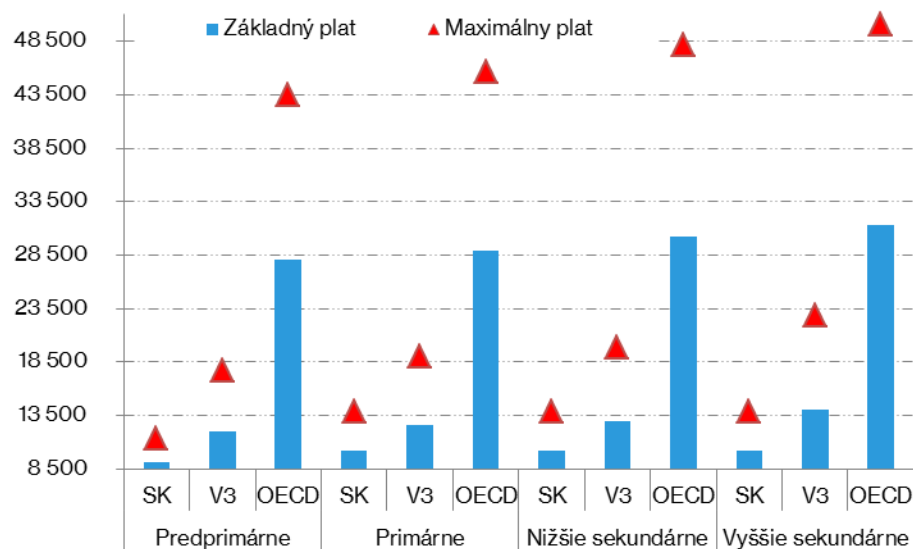

Zdroj: Eurostat

- sme podfinancovaní najmä v sekundárnom a terciárnom vzdelávaní

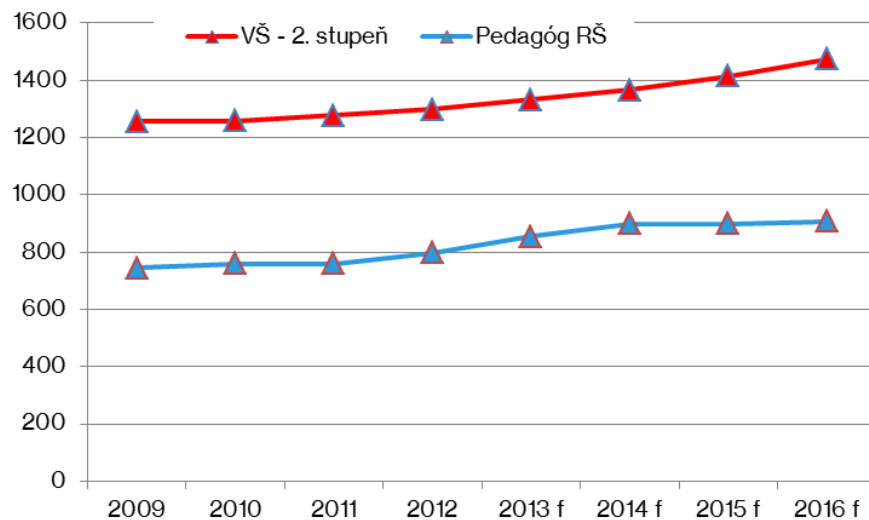
1) Učitelia sú podhodnotení

Plat učiteľa s minimálnou platovou triedou (USD PPP, 2011)

Zdroj: OECD

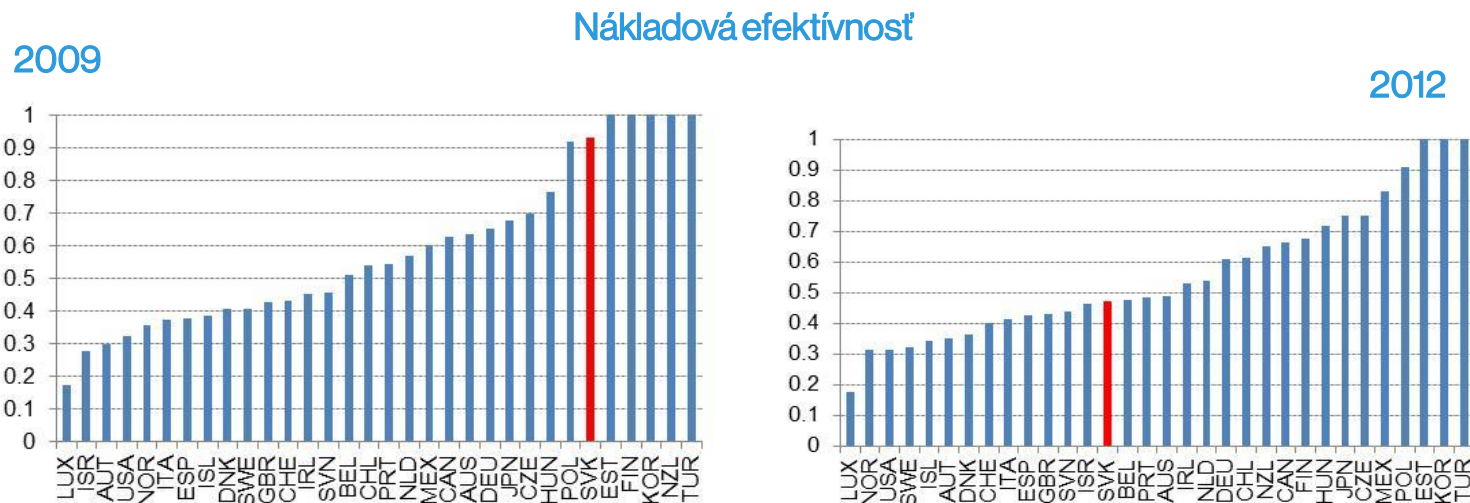
Porovnanie priemerného platu učiteľa a vysokoškolsky vzdelaného zamestnanca

Zdroj: MF SR, ŠÚ SR, prepočty IFP

- učitelia majú malé platy, ktoré málo rastú v priebehu kariéry
- pomer platu pedagóga a zamestnanca s VŠ 2. stupňa mierne klesá

1) (Ne)efektívnosť

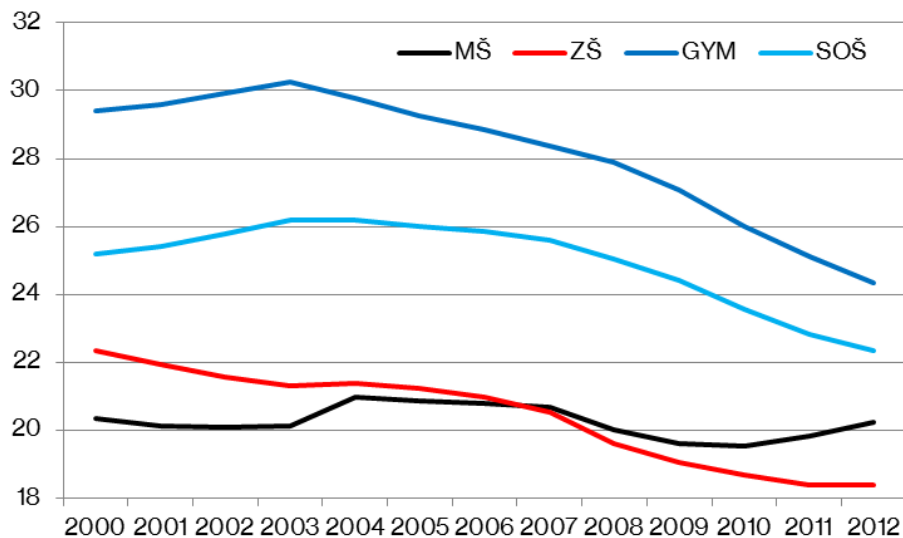

Zdroj: IVP – MŠVVaŠ SR

- Zhoršené výsledky v PISA = s rovnakými výsledkami môžeme ušetriť viac ako 50% v 2012 vs. menej ako 10% v roku 2009
- Výdavky na žiaka sa zvýšili (EÚ projekty, platy učiteľov, pokles počtu žiakov), výsledky sa nezlepšili (aj keď treba počítať s oneskorením vplyvu)

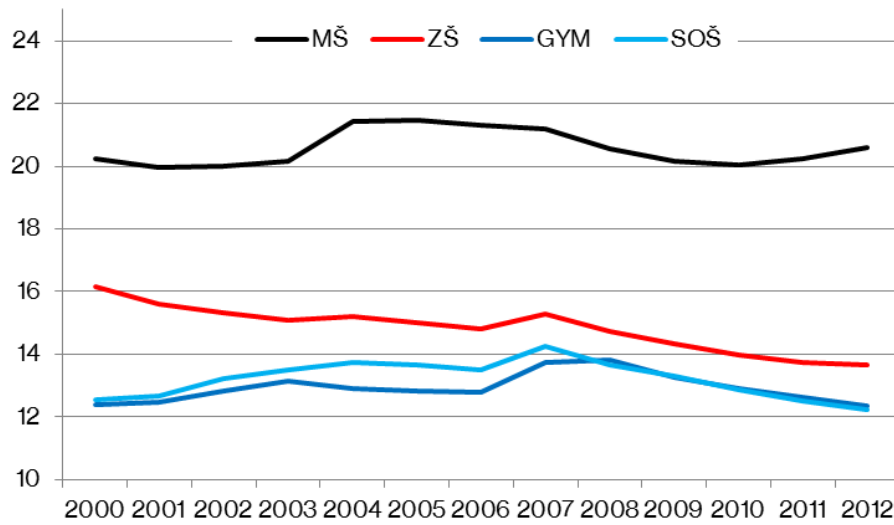
1) Ako skĺbiť reformy a demografiu?

Počet žiakov na triedu

Zdroj: UIPŠ

Počet žiakov na učiteľa

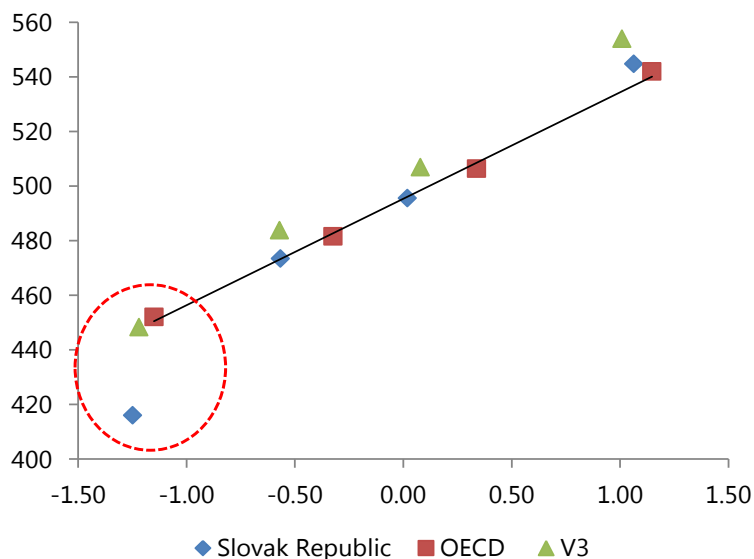

Zdroj: UIPŠ

- zmeny v limitoch na triedu, prepád v demografii, nasleduje baby boom (na MŠ už vidno)
- je ťažké robiť dlhodobé opatrenia ako optimalizácia škôl, prepúšťanie učiteľov a pod.

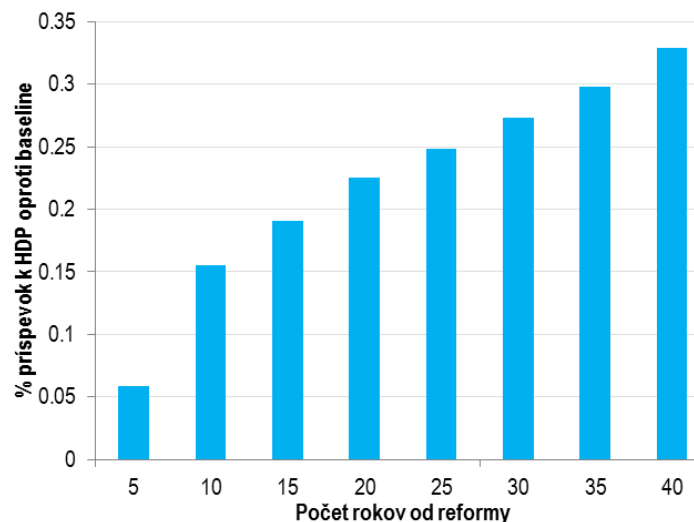
2) Môže za to zlé sociálne prostredie?

Vzťah medzi ESCS a výsledkami v matematike

Zdroj: OECD, prepočty IVP – MŠVVaŠ SR

Efekt integrácie 20% marginalizovaných detí

Zdroj: IFP

- Slovensko má podpriemerný socioekonomický status a socioekonomický status má nadpriemerný vplyv (25% vs. 15%) na výsledky
- zlú sociálnu situáciu v OECD prekoná približne 6% žiakov, na Slovensku len 4%
- OECD odporúča cieľť politiky na vybrané školy – tie so slabými výsledkami alebo sociálne znevýhodnené

I 2) ... či jednoducho prístup žiakov, rodičov a učiteľov?

Škola je strata času

- Spomedzi krajín OECD na Slovensku narástol najviac počet žiakov, ktorí považujú školu za stratu času a to o viac ako 11 p. b. V tomto ukazovateli sme sa tak z piatej najlepšej priečky posunuli na tretiu najhoršiu.

Škola mi nepomôže získať lepšiu prácu

- Po Grécku a Poľsku si na Slovensku myslí najmenej žiakov, že im úsilie v škole pomôže získať dobrú prácu.

Motivácia učiteľov je nízka

- Motivácia učiteľov aproximovaná priemernou mzdou v pomere k hospodárstvu je veľmi nízka.
- Iné vplyvy – množstvo byrokracie, časté reformy, prekážky v učení (učebnice).
- Riaditelia hodnotia morálku učiteľov nižšie ako je priemer v krajinách OECD.

Rodičom je to jedno

- Rodičovský tlak na kvalitu škôl a záujem o výsledky detí za priemerom OECD zaostáva.

Vzťah žiakov s učiteľmi nie je najlepší

- Žiaci na Slovensku hodnotia vzťahy učiteľov k nim (spravodlivosť učiteľov, úcta k učiteľovi) ako mierne horšie než je priemer OECD.
- V porovnaní s OECD sa disciplína a úcta k učiteľovi však vníma ako významnejší faktor ovplyvňujúci kvalitu výučby.

2) ...alebo systémové nedostatky v organizácii škôl?

Segregácia žiakov

- Selektívny školský systém.

Nedostatočne kvalifikovaní učitelia

- Nemáme veľa škôl s nekvalifikovanými učiteľmi, ale tieto dosahujú výrazne horšie výsledky ako v iných krajinách.

Materiálne vybavenie

- V technickom vybavení sme dobrí, chýbajú učebnice.

Predškolské vzdelanie

- Pozitívny vplyv na výsledky, avšak účasť máme nadpriemernú.

Súkromné školy

- Po očistení o socioekonomický status dosahujú súkromné školy horšie výsledky, čo neplatí pre všetky krajiny.

Informovanosť

- Čím viac spätnej väzby od žiakov, tým väčšia rovnosť a lepšie výsledky.

I 3) Regionálne školstvo - odporúčania

Kvalita učiteľov

- zvyšovanie plátov - plošné vs. selektívne
- učitelia náročných predmetov, mladí učitelia, odmeňovanie podľa výkonu

Lepšie riadenie a transparentnosť

- objektívne testovanie a merania pridanej hodnoty škôl
- zverejňovanie údajov
- e-učebnice, chýbajú učebnice

Zmiernenie dopadu sociálneho prostredia na výsledky

- asistenti učiteľov
- rozširovanie kapacít škôlok (integruje marginalizovaných, zlepšuje zamestnateľnosť žien, zlepšuje výsledky žiakov)

3) Odborné a vysoké školstvo – problémy a odporúčania

Odborné školy

- duálne vzdelávanie
- ukazovatele - zamestnanosť absolventov v odbore

Vysoké školy

- akreditácie, funkčné miesta, prioritizácia študijných odborov podľa verejnej potreby, profesijne orientované bakalárske programy
- ukazovatele - zamestnanosť absolventov v odbore

Ďakujem za pozornosť!